

ikke for Tiden vides, hvem Udvidelsen skal paa lægges. Da jeg som Medlem af Udvalget til anden Behandling havde foreslaaet en Lovparagraf, der skulde indtage den Plads, som denne Lovbestemmelse har, saa var Indholdet deraf efter min Formening i Hovedsagen det samme, kun at den sidste nødvendige Consequens, der her er udtalt, ikke var udtalt der. Der blev for det Første sagt, at enhver Kirke skulde være saa rummelig, at der var fornøden Plads for Sognets sædvanlige Kirkegængere; der blev anvist den Fremgangsmaade, som Regjeringen havde at bruge, og Sagen blev henviist til Domstolenes Afgjørelse. — Men naar saa Domstolene gjorde det umuligt for Regjeringen efter den bestaaende Retstilstand at paalægge nogen Udvidelse, hvad skulde saa skee? Var det saa ikke en nødvendig Consequens, at saa maatte der komme en Lov, der satte Regjeringen istand til at gennemføre det, som denne Lov havde sagt skulde skee? Det er denne Consequens, som er udtalt ved den Lovbestemmelse, der her er foreslaaet; Regjeringen har kun udtalt det, der er en aldeles nødvendig Følge af det, der engang tidligere af Landsthinget er blevet vedtaget. Jeg kan derfor ikke Andet end paa det Indstændigste tilraade at vedtage den Paragraph, som Regjeringen og det andet Thing, med megen Smødekommen mod Landsthingets httrede Anskuelse, her har indsat.

Brock: Efter den Maade, hvorpaa Forhandlingerne over denne Sag iafte er blevne indledte, skal jeg ikke nægte, at jeg lægger særdeles Vægt paa, at det staaer ret klart for Thinget, i hvilken Overensstemmelse det af mig og 4 ærede Landsthingsmænd stillede Endringsforslag staaer til det oprindelige Lovforslag, til Regjeringens egen Tanke. Den høiagtede Minister tillod sig at bemærke, at jeg ikke havde seet noie paa den oprindelige § 5. og den nuværende § 4, thi ellers vilde jeg have været opmærksom paa, at der var en væsentlig Uoverensstemmelse. En væsentlig Uoverensstemmelse er der tilvisse, og den vil vistnok den ærede Minister give mig Ret i, at jeg tilstrækkelig har havt Die for, det er nemlig Slutningsbestemmelsen i § 4, der siger, at Forholdet vil være at ordne ved Lov, naar det

maatte vise sig, at det bestaaende Retshold ei fyldestgjør Kirkens Tærv; men isvrigt seer jeg ikke, at der er den allermindste Forskjel; thi det er rigtignok sandt, at § 5 i det oprindelige Udkast udtaler, at enhver Kirke skal være saa rummelig, at der er beqvemt Sæde til Sognets Kirkegængere, men dette udtales ogsaa i den nuværende § 4. Vel staaer denne Sætning ikke længer paa samme Plads, men den staaer der tilfulde; der staaer nemlig, at hvis Erfaringen gjentagende viser, idetmindste i tre paa hinanden følgende Aar, at Kirken ikke var saa rummelig, at den afgiver beqvem Plads for Sognets Kirkegængere, saa skal det skee, som § 5 i det oprindelige Udkast gif ud paa at iværksætte. Det forudsættes altsaa som Noget, der følger af sig selv, at der skal være rummelig Plads, at den, hvis den ikke er tilstede, skal tilveiebringes. Det falder ikke den nuværende i en mere æsthetisk, mere afrundet Form af fattede Paragraph ind at sætte i Spidsen, hvad der i sit Væsen er en blot factisk Forudsætning; men det staaer der, som det bør sig, som den naturlige Forudsætning for den egentlige Lovbestemmelse. Det er netop, fordi det er en Selsølg og Noget, som man ikke i Love pleier at lægge Hovedvægten paa, at Ministeren har udslettet det som en selvstændig Bestemmelse og ladet det synke ned til at blive Lovens Forudsætning. Men derimod er det sandt, at der er en Forskjel imellem § 4 og § 5, som denne sidste oprindelig forelaa, og denne Forskjel er netop Slutningsbestemmelsen i den nuværende § 4, der fastsætter, at hvis Domstolene ikke give Regjeringens Anskuelse Medhold, ikke antager, at der paahviler Kirkeieerne en saadan Forpligtelse, da skal den lovgivende Magt afgjøre Spørgsmaalet. Netop her tillader jeg mig at troe, at man ikke kan overse Forslagets Historie, det er Noget, hvori jeg er fuldkommen enig med den ærede Landsthingsmand, der satte sig; men da trøer jeg rigtignok, at den ærede Minister tager feil, naar han mener, at det Endringsforslag, som har givet Anledning til Slutningsbestemmelsen i § 4, gif ud paa at lette Kirkeieerne Byrden. Nei, hiint Endringsforslag, som jeg her har for mig, og som forøvrigt ordret fulgte Ministeren, bestemte netop, at Spørgsmaalet istedetfor